

Valsts augu
aizsardzības dienests

VAAD aktualitātes

Anitra Lestlande

Integrētās augu aizsardzības daļas vadītāja

Valsts augu
aizsardzības dienests

Mēslošana I

Mēslošanas līdzekļus (t.sk. digestātu) ir aizliegts izkliedēt

- **uz sasalušas, pārmitras vai ar sniegu klātas augsnes**
- **10 m platā joslā no virszemes ūdensobjektiem to aizsargjoslās**
- **bakterioloģiskajās aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām**
- **atsevišķās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un to daļās (piemēram, mikroliegumos)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Mēslošana II

- ✓ **Pieļaujamais ar kūtsmēsliem un digestātu iestrādātais slāpekļa daudzums - **170 kg/ha gadā (tīrvielā)****
- ✓ **Iestrādes laika ievērošana pamatmēslojumam:**
 - **pakaišu kūtsmēsli/digestāts – 24 h,**
 - **šķidrmēsli/virca – 12 h**
- ✓ **Digestātam pirms izkliedes – mēslošanas līdzekļu jomā akreditētas laboratorijas analīzes**

Valsts augu
aizsardzības dienests

AAI I

- 1. AAI izpildes termiņš: 9 mēneši jāplāno savlaicīgi**
- 2. Nosaka:**
 - **organisko vielu saturu, augsnes reakciju pH, augiem izmantojamā fosfora (P_2O_5) un kālija (K_2O) saturu,**
 - **pēc pieprasījuma arī citus rādītājus - Mg, Ca, S- SO_4 , B, Cu, Mn, Fe, Na.**
- 3. Vidējās izmaksas: 7-8 EUR/ha (atkarīgs no platības un paraugu skaita).**

Valsts augu
aizsardzības dienests

AAI II

4. Pieteikšanās pakalpojumam:

- **Lauku atbalsta dienesta elektroniskā pieteikšanās sistēmā (LAD EPS)**

pieteikuma apstrāde notiek ātrāk

- **e-pasts,**
- **pasts,**
- **klātienē VAAD.**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu karantīnas organismi

- ***Xylella fastidiosa***
- **Āzijas un citrusu ūsaiņi – *Anoplophora chinensis* un *Anoplophora glabripennis***
- **Bakteriālā iedega – *Erwinia amylovora***

Valsts augu
aizsardzības dienests

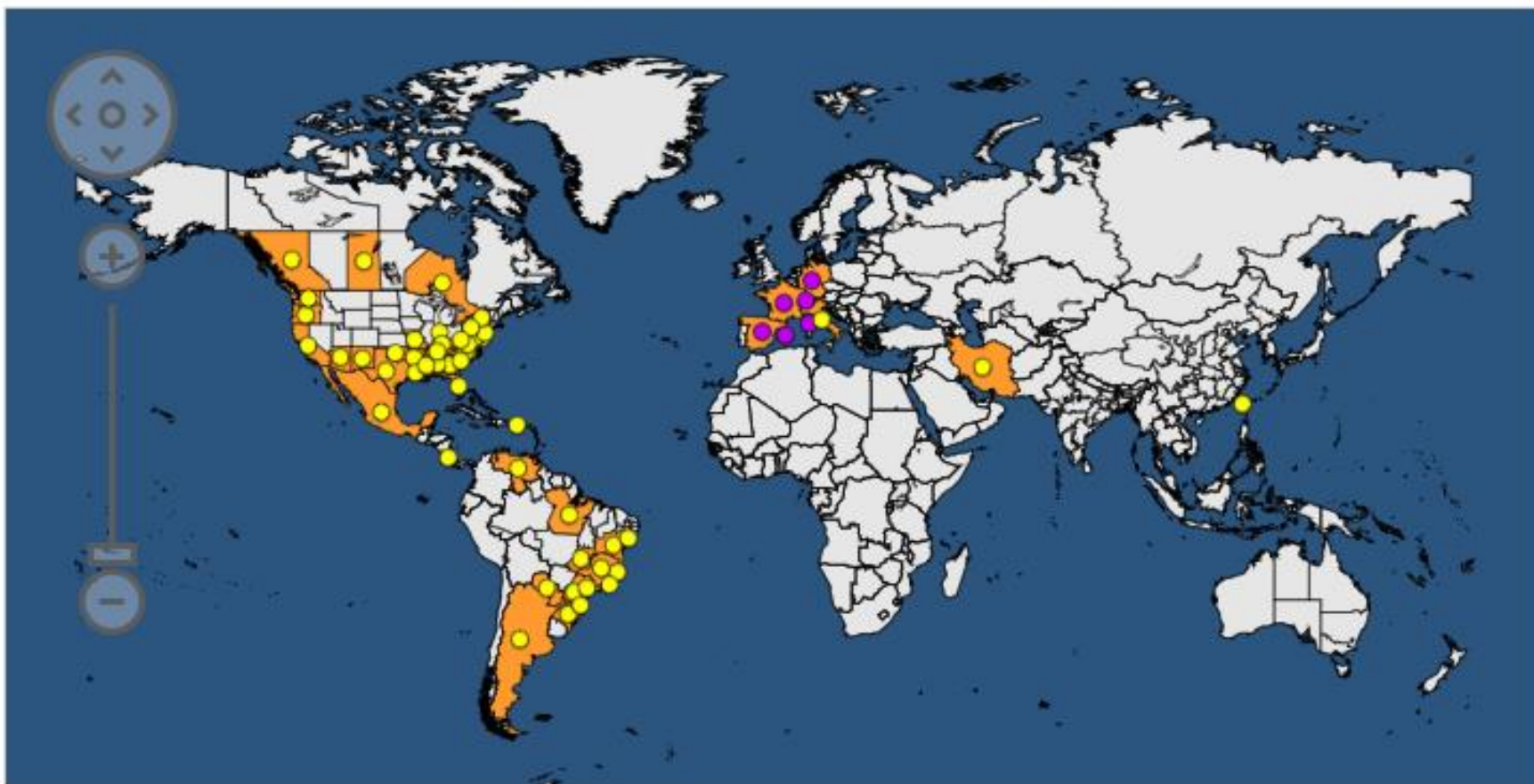
Xylella fastidiosa ***Saimniekaugi***

- **Polifāgs organisms, vairāk kā 300 saimniekaugi – olīvkoki, vīnogulāji, citrusaugi, oleandri, arī vītoli, ozoli, kļavas, zirgkastaņas, avenes, lucerna, āboliņš, nezāles un ļoti daudz citas sugas**
- **Pēc EFSA veikta izvērtējuma var ieviesties arī ES ziemeļu daļā**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Xylella fastidiosa izplatība

Valsts augu
aizsardzības dienests

Xylella fastidiosa

- Infekcijas sākuma stadijā daļa lapu sāk nobrūnēt (parasti no lapas plātnes malām). Ap atmiruso daļu veidojas dzeltens vai sarkans loks.
- Ar laiku lapas novīst, pilnībā nokalst un nokrīt, bet lapu kāti paliek piestiprināti zariem.
- Dažādiem saimniekaugiem simptomi var nedaudz atšķirties atkarībā no *X. fastidiosa* pasugas.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Xylella fastidiosa

Valsts augu
aizsardzības dienests

Xylella fastidiosa **Itālijā - 2013.gads**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Bakteriālā iedega – *Erwinia amylovora*

Slimība ne tikai samazina ražu, bet ir ļoti bīstama arī pašiem augiem.

Ieņēmīgiem saimniekaugiem infekcija izplatās tik strauji, ka jau pēc pirmajām redzamajām inficēšanas pazīmēm tie ātri aiziet bojā.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Bakteriālā iedega *Saimniekaugi*

ābeles *Malus* Mill.

bumbieres *Pyrus* L.

krūmcidonijas

Chaenomeles Lindl.

cidonijas *Cydonia* Mill.

korintes *Amelanchier* Med. Roem.

klintenenes *Cotoneaster*
Ehrh.

vilkābeles *Crataegus* L.

pīlādži *Sorbus* L.

eriobotrijas *Eriobotrya*
Lindl.

mespili *Mespilus* L.

ugunsērķšķi

(pirakantas) *Pyracantha*
Roem.

stranvēzijas *Stranvaesia*
Lindl.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Bakteriālā iedega *Izplatīšanās*

Izplatās ziedēšanas laikā!!!

Palīdz:

- vējš
- kukaiņi
- bites
- Putni

***Ziedēšanas laikā baktērijas caur
ziedlapiņām iekļūst augā un notiek
tālāka inficēšanās***

Valsts augu
aizsardzības dienests

Bakteriālā iedega

Simptomi

Ziedi novīst, nomelnē un iet bojā, parasti paliekot pie auga

Zaru gali nokalst un nokalšanas procesā veido āķi

Lapas un augļi nobrūnē, sačokurojas, izskatās kā apdeguši vai apsaluši

Foto: VAAD

Valsts augu
aizsardzības dienests

Bakteriālā iedega *Simptomi*

Slimo zaru miza izžūst un nedaudz nosēžas, izveidojot izteiktu robežlīniju starp veselajiem un slimajiem audiem

Foto: VAAD

**Izveidojas
ķīļveida
čūlas**

Foto: VAAD

Foto:
VAAD

Valsts augu
aizsardzības dienests

Bakteriālā iedega

Latvijai – aizsargzonas statuss:

- **Slimība konstatēta atsevišķās vietās, kur piemēro stingrus ierobežošanas pasākumus**
- **LV audzētais stādāmais materiāls ir brīvs no baktērijām**
- **LV ievestajam stādāmajam materiālam jābūt audzētam valstī, kurai arī ir aizsargzonas statuss vai arī speciāli izveidota buferzona.**

*To apliecina augu pasē norādītā informācija
ZP-b2!!!*

Valsts augu
aizsardzības dienests

Citrusu ūsainis *Anoplophora chinensis*

Āzijas ūsainis *Anoplophora glabripennis*

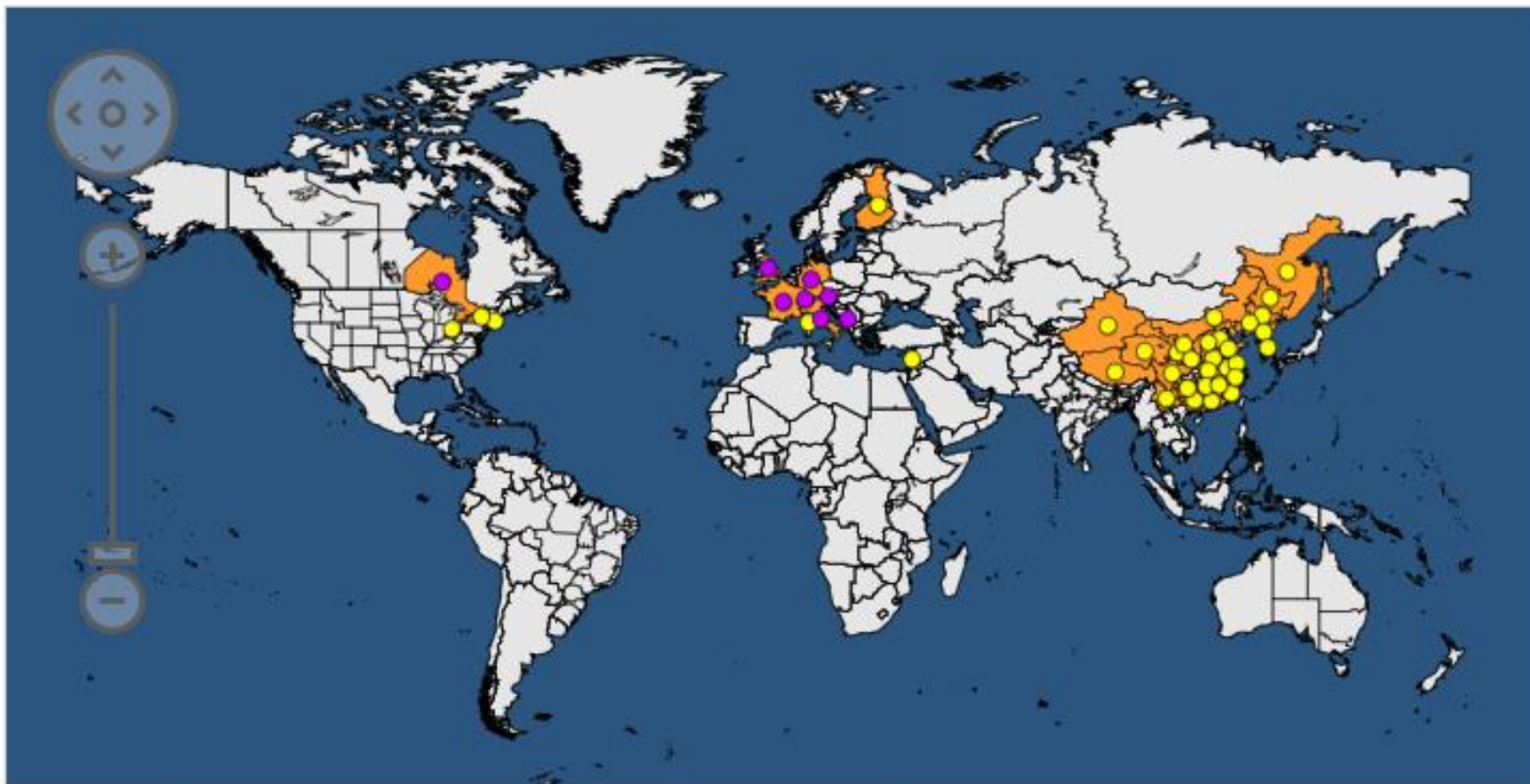

EVIRA

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas ūsaiņa *Anoplophora glabripennis* izplatība

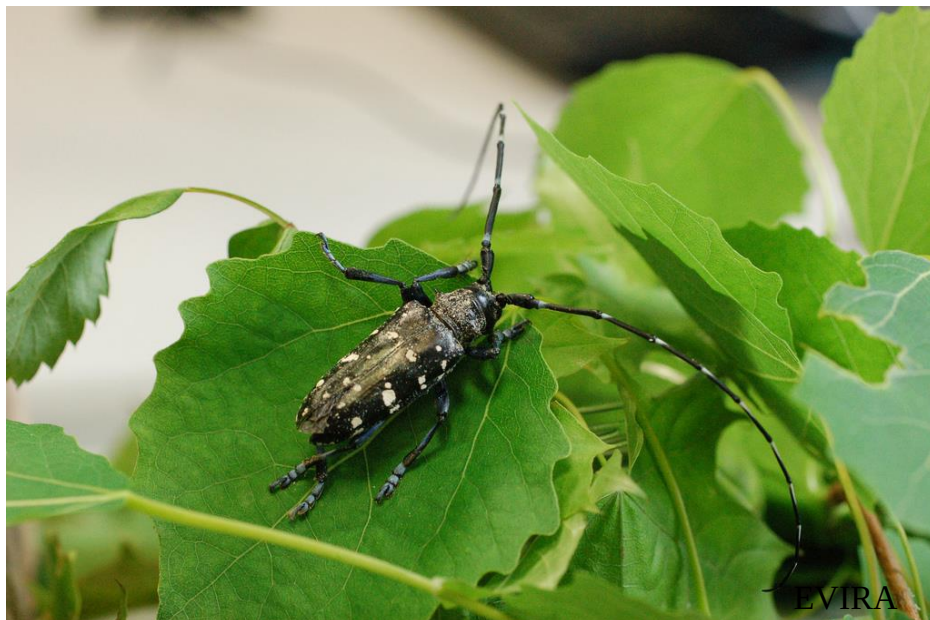

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas un citrusu ūsaiņi

Pieaugusi vabole

- melna ar gaišiem plankumiem uz segspārniem
- 20-37 mm gara
- ar gariem taustekļiem

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas un citrusu ūsaiņi

**Mātīte izgrauž mizā spraugas un zem mizas
izdēj oliņas**

Pēc 1- 3 nedēļām izšķiļas kāpurs

**Kāpurs sāk baroties ar saimniekauga mizas
iekšējo daļu**

**Kāpuram turpinot baroties un attīstīties,
iegraužoties dziļāk koksnē, veidojas sazarotas
kāpurejas, būtiski bojājot saimniekauga
koksnī**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas un citrusu ūsaiņi

Pilns attīstības cikls ilgst 1 – 2
gadus

**Augs no kāpura bojājumiem
nīkuļo, aiziet bojā**

Pieaugušās vaboles var aizlidot
līdz pat 3 km tālu!!!

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas un citrusu ūsaiņi Saimniekaugi

Kopumā vairāk kā 100

- **Bērzi** *Betula*
- **Kļavas** *Acer*
- **Lazdas** *Corylus*
- **Skābarži** *Carpinus*
- **Dižskabārži** *Fagus*
- **Vilkābeles** *Crataegus*
- **Vītoli un kārkli** *Salix*
- **Apses un papeles** *Populus*
- **Ābeles** *Malus*
- **Bumbieres** *Pyrus*
- **Rozes**
- **Citrusi**
- u.c.

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas un citrusu ūšaiņi

SPS,
LT

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas un citrusu ūsaiņi

© Franck Hérard

SPS,
LT

Valsts augu
aizsardzības dienests

Āzijas ūsainis *Anoplophora glabripennis*

ES valstīs konstatētie
uzliesmojumi ir saistīti ar no
Ķīnas ivestu akmeņu kravām,
kravu pārvadāšanā izmantojot
koksnes iepakojamo materiālu

Jāpievērš uzmanība kokiem, kas
aug tuvumā vietām, kur izmantoti
no Ķīnas ivesti bruģakmeņi /
akmens plāksnes

Pazīmes labi pamanāmas veicot
koku apgriešanu/apzāģēšanu

EVIR
A

Valsts augu
aizsardzības dienests

Xylella fastidiosa - ierobežošana

**Vienīgais veids – inficēto koku nociršana
un sadedzināšana!**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Aizdomas par augu karantīnas organismu

Jo ātrāk tiek pamanīts un identificēts bīstamais "kaitnieks", jo pastāv lielāka iespēja to savlaicīgi iznīcināt, pasargājot teritoriju no šī organisma tālākas izplatīšanās.

Lūgums informēt Valsts augu aizsardzības dienestu:

Reģionālās nodaļas inspektoros (www.vaad.gov.lv) - kontakti)

Augu karantīnas departamentu (akd@vaad.gov.lv) – 67550925, 67550928, 67757990

Valsts augu
aizsardzības dienests

Ierobežojumi neonikotinoīdus saturošu AAL lietojumā

Saskaņā ar Komisijas īstenošanas regulām (ES) 2018/783 un 2018/785 2018. gada 19.septembrī stājās spēkā ierobežojumi AAL lietošanai, kuri satur darbīgās vielas-**imidakloprīdu** un **tiametoksamu**.

AAL vai ar līdzekļiem, kuri satur šīs vielas, apstrādātās sēklas nedrīkst lietot atklātā laukā!!!

AAL vai ar līdzekļiem, kuri satur šīs vielas, apstrādātās sēklas **drīkst izmatot tikai segtajās platībās. Apstrādātajam kultūraugam pilns augšanas cikls jāiziet pastāvīgā siltumnīcā. Apstrādāto augu nedrīkst pārstādīt ārpus siltumnīcas.**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Izmaiņas insekticīda Actara 25 WG lietojumā II

Actara 25 WG pēc 2018. gada 19.septembra atļauts lietot tikai kā insekticīdu kaitēkļu ierobežošanai:

- tomātu un gurķu stādījumos **pastāvīgās siltumnīcās,**
- krāšņumaugu (krizantēmu, rožu, gerberu, primulu u.c.) sējumos un stādījumos **pastāvīgās siltumnīcās,**
- dekoratīvajiem augiem (podos) **pastāvīgās siltumnīcās.**

***Pie nosacījuma, ka kultūraugs visā tā
dzīves cikla laikā atrodas pastāvīgā
siltumnīcā!***

Valsts augu
aizsardzības dienests

Imidakloprīdu saturošu AAL anulēšana

AAL, kuri **anulēti** saskaņā ar Komisijas īstenošanas regulu (ES) 2018/783 un kuri satur darbīgo vielu **imidakloprīds**:

Merit Forest, Monceren G, Nuprid

- Reģistrācija anulēta ar **2018. gada 19.septembrī**.
- Krājumu izplatīšana līdz **19.12.2018.**
- Krājumu izlietošana līdz **19.12.2018.**

Valsts augu
aizsardzības dienests

AAL darbīgo vielu anulēšana ES

ES augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu sarakstā, netiek atjaunotas darbīgās vielas:

- **propikonazols (7),**
- **fenamidons (1), tirāms (2),**
- **dikvāts (6),**
- **pimetrozīns (1).**

Saskaņā darbīgo vielu apstiprinājuma neatjaunošanu tiks anulēti AAL, kuri satur šīs vielas un noteikti termiņi to izplatīšanai un izlietošanai!

Valsts augu
aizsardzības dienests

Izlietošanas termiņš

propikonazols - Archer Turbo, Barclay Bolt XL, Bumper 25 EC, Bumper Super, Inovor, Taspā 500 EC, Tilt 250
(izlietošanas termiņš-19.03.2020.)

tirams - Kemikars T s.k., Vitavakss 200 FF s.k.
(izlietošanas termiņš- 30.01.2020.)

fenamidons - Gloria (izlietošanas termiņš- 14.11.2019.)

pimetrozīns – Plenum (izlietošanas termiņš- 30.01.2020.)

dikvāts - Dessica, Digua, DQ 200, Maxima, Penquat 20 SL, Reglone Super (izlietošanas termiņš- 04.02.2020.)

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu aizsardzība – smidzinātāji I

***Smidzinātājiem jābūt pārbaudītiem!
No 2018. gada – kontroles!***

Valsts augu
aizsardzības dienests

Augu aizsardzība – smidzinātāji II

- **Sankcijas:**
 - **FP: 50-200 EUR**
 - **JP: 150-300 EUR**

+

- **Tilpums < 1000L**
 - **FP: 50 EUR**
 - **JP: 150 EUR**
- **Tilpums > 1000L**
 - **FP: 200 EUR**
 - **JP: 300 EUR**

**Ja 1 mēneša laikā,
kamēr tiek izskatīta
APK lieta,
smidzinātāju
pārbauda**

Sods tiek atcelts

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi I

VAAD pārbaudes

Plānveida

Operatīvās

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi I

VAAD pārbaudes

Maznozīmīgs

Būtisks

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi III

APK 102.² pants

Sods:

**-fiziskajām personām no 7 līdz
350 EUR**

**- juridiskajām personām no 15
līdz 700 EUR**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi IV

2018. gadā:

- **1860 AAL lietošanas normatīvo aktu prasību pārbaudes**
- **AAL lietojuma pārbaudei noņemts 54 augu un augu produktu paraugs (14 gadījumi)**
- **Saņemtas 60 sūdzības (8 B + 3 M)**
- **Konstatēti 67 pārkāpumi (25 B+42 M)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Sūdzības

- **AAL lieto vējā, t.sk. AAL smakas (17/1)**
- **AAL nokļuvis uz blakus teritorijas/kultūras (10/2)**
- **AAL lietošana ziedošos augos (5/1)**
- **Ļaunprātīga AAL lietošana, lai kaitētu kaimiņam (7/0)**
- **Lietošana aizsargjoslās (6/3)**
- **Par bojā gājušām zivīm, bitēm (5/0)**
- **AAL lietošana publiskā vietā (7/1B+1M)**
- **Nogaidīšanas laika neievērošana (1/0)**
- **Par tukšiem iepakojumiem uz lauka (1/1M)**
- **Kodināti graudi tiek vesti valējos maisos (1/1M)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi 2018. gadā

42 maznozīmīgi pārkāpumi:

- nav pareizi uzskaitīti izlietotie AAL (12)
- Izlietoto AAL iepakojumu netur kopā ar pārējiem AAL (1)
- Kodinātas sēklas pārvadā neatbilstoši NA (1)
- AAL reģistrācijas un izlietojuma žurnāls netiek glabāts 3 gadus (2)
- Nav izraksts par AAL pakalpojumu (4)

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi 2018. gadā

42 maznozīmīgi pārkāpumi:

- Nav reģistrācijas žurnāls par iegādātajiem AAL (2)
- Nav veikta AAL lietošanas iekārtas pārbaude (izbeigta lietvedība AP lietā, izsakot mutvārdu brīdinājumu) (16)
- nav pieejami individuālie aizsardzības līdzekļi, inventārs avārijas gadījumiem (1)

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi 2018. gadā

22 maznozīmīgi pārkāpumi:

- **AAL lieto, neievērojot ierobežojumus attiecībā uz cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību (1)**
- **AAL reģistrācijas žurnālu neglabā 3 gadus(2)**
- **AAL netiek glabāti plauktos vai uz paletēm (2)**
- **izlietoto AAL iepakojumi netiek turēti kopā ar citiem AAL (1)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi 2018. gadā

25 būtiskas neatbilstības:

- **Latvijā reģistrēts AAL lietots kultūraugiem, kuriem tas nav paredzēts (4)**
- **smidzināšanas brīdī nav ievērots vēja ātrums (1)**
- **izsmidzinot AAL, tas nokļuvis blakus teritorijā(3)**
- **nav ievērotas aizsargjoslas līdz ūdens objektiem (6)**
- **nav veikta AAL lietošanas iekārtas sertifikācija (5)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi 2018. gadā

25 būtiskas neatbilstības:

- **veikti AAL smidzināšanas darbi sabiedrībai pieejamā teritorijā bez brīdinājuma (1)**
- **lietots Latvijā neregistrēts AAL (2)**
- **lietots AAL, kuram beidzies derīguma termiņš (1)**
- **AAL lietots, neievērojot marķējumā norādīto aizliegumu to lietot dienā pa ziedošiem augiem (1)**
- **pēdējos trijos gados nav veikta uzskaitē par iegādātajiem un izlietotajiem AAL (1)**

Valsts augu
aizsardzības dienests

Pārkāpumi 2018. gadā

Neatbilstību rašanās iemesli:

- nav noskaidrota aktuālā informācija par AAL
- nav izlasīts marķējums
- uzticēšanās konsultantu sniegtajai informācijai, nepārbaudot to
- nav ievērots vēja ātrums smidzināšanas brīdī
- nav ievērots attālums līdz kaimiņa zemes robežām

Valsts augu
aizsardzības dienests

KUR IEGŪT INFORMĀCIJU

**Valsts augu aizsardzības dienesta
mājaslapās:**

www.vaad.gov.lv

<http://noverojumi.vaad.gov.lv/>

anitra.lestlande@vaad.gov.lv
tālrunis 67185478

Valsts augu
aizsardzības dienests

Paldies par uzmanību!

